

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Θανάση Τσουκνίδα

Δεκέμβριος 2014

Αφού πρώτα σας ευχαριστήσω, και εσάς και την καθηγήτριά σας, την κ. Χιώτη, για την πρωτοβουλία σας να ασχοληθείτε με τη Σχολική μας Βιβλιοθήκη, που έχει ήδη συμπληρώσει δέκα χρόνια συνεχούς λειτουργίας, θα ήθελα πριν απαντήσω στις δικές σας ερωτήσεις να πω τι είναι για μένα μια βιβλιοθήκη.

Μια βιβλιοθήκη δεν είναι απλά ένας χώρος με ταξινομημένα βιβλία. Μια βιβλιοθήκη είναι – πρέπει να είναι – ένας πυρήνας δημιουργικότητας και πολιτισμού. Γνωρίζετε πως πολιτισμός και γραπτός λόγος συνήθως συμπορεύονται. Θα μπορούσαμε να πούμε πως προέκταση του γραπτού λόγου, που στοργικά φυλάει την αλήθεια για το παρελθόν, είναι οι βιβλιοθήκες. Είναι «η μνήμη της ανθρωπότητας». Δεν είναι άλλωστε τυχαίο πως σε εποχές μισαλλοδοξίας και σκοταδισμού, η λεηλασία και η καταστροφή των βιβλιοθηκών έδινε πάντα το μέτρο σύγκρισης της βαρβαρότητας.

Ο γνωστός σας, κυρίως από την ιστορία του «Μικρού Πρίγκηπα», Γάλλος συγγραφέας Antoine de Saint-Exupery έχει γράψει κάπου πως η μυρωδιά των παλιών βιβλίων άξιζε γι' αυτόν περισσότερο κι από τα πολυτιμότερα αρώματα... Ο κορυφαίος Ιρλανδός δραματουργός Μπέρναρντ Σω έλεγε πως μόνο στο βασίλειο της φαντασίας, κοντά στους μεγάλους νεκρούς, γνώρισε την αληθινή φιλική ατμόσφαιρα και την πραγματική ελευθερία. Κι ένας σύγχρονος Αργεντινός συγγραφέας, ο Λουίς Μπόρχες, έγραψε σ' ένα του ποίημα πως *αν μπορούσε να φανταστεί τον παράδεισο, θα τον φανταζόταν με τη μορφή μιας βιβλιοθήκης...*

Για πολλούς λοιπόν πνευματικούς ανθρώπους, η επαφή τους με τον μυστηριώδη κόσμο των βιβλιοθηκών στάθηκε το κορυφαίο γεγονός της ζωής τους...

Πώς δημιουργήθηκε η ιδέα να φτιάξετε βιβλιοθήκη στο Μουσικό Σχολείο;

Ποτέ δεν μπόρεσα να φανταστώ πως μπορεί να υπάρξει και να λειτουργεί σωστά σχολείο χωρίς βιβλιοθήκη. Ένας μεγάλος Δάσκαλος του Γένους μας, ο Κοραΐς, προέτρεπε τους δασκάλους της εποχής του: *«Θέλετε να ευδοκιμήσει το σχολείο σας; Πρέπει να αρχίσετε από το να καταστήσετε βιβλιοθήκην καλήν και πλουσίαν. Ανάγκη δεν είναι να την κάνετε παρευθύς τοιαύτην, ανάγκη όμως είναι να την αρχίσετε»*.

Τα λόγια αυτά μου καρφώθηκαν στο μυαλό. Έτσι, όπου υπηρέτησα, προσπάθησα να δημιουργήσω ένα χώρο που να συστεγάζει ελεύθερα και δημιουργικά μαθητές και δασκάλους, βιβλία και μικρές λαογραφικές ή αρχαιολογικές συλλογές, όπου αυτό επιτρεπόταν. Ένα χώρο συνάντησης και ανταλλαγής ιδεών, ένα ήρεμο και φιλικό περιβάλλον μέσα στο οποίο η γνώση μπορούσε να αποκτηθεί και με άλλους, πιο ευχάριστους τρόπους, πέρα από την «παιδεία του ενός βιβλίου». Έτσι, στην βιβλιοθήκη της Αθωνιάδας Σχολής, όπου υπηρέτησα, στεγάστηκε και η πρώτη επισκέψιμη αρχαιολογική συλλογή του

Αγίου Όρους. Το ίδιο έγινε και σε ένα σχολείο του νομού Φθιώτιδας (η Συλλογή του κοσμή σήμερα το Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας), και στο 6^ο Γυμνάσιο Τρικάλων...

Όσον αφορά στο δικό μας σχολείο, η αφορμή δόθηκε όταν, πριν από δέκα χρόνια, με πρωτοβουλία φιλολόγων του σχολείου μας, είχαν δημιουργηθεί μικρές δανειστικές βιβλιοθήκες στις αίθουσες της Γ' Γυμνασίου. Έπεισα τότε τους μαθητές ενός τμήματος να χαρίσουν στο σχολείο τα βιβλία που είχαν φέρει για τους συμμαθητές τους, ώστε να δημιουργηθεί ένας πυρήνας που θ' αποτελούσε τη «μαγιά» για παραπέρα προσφορές βιβλίων και τη δημιουργία μιας οργανωμένης σχολικής βιβλιοθήκης. Έκαναν συνέλευση, όρισαν υπεύθυνους λειτουργίας αλλά και συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες, μπήκαν σωστές βάσεις... Όταν κατέγραφα το πρώτο βιβλίο της βιβλιοθήκης και του έδινα τον αύξοντα αριθμό 01, ένιωσα μια περίεργη συγκίνηση... Κάπως σαν τον αμπελουργό τη στιγμή που φυτεύει ένα καινούργιο αμπέλι και προγεύεται από τώρα τους καρπούς που σε λίγα χρόνια θα δώσει!

Στη συνέχεια, ο Σύλλογος Γονέων, με πρόταση του καθηγητή κ. Κουτή, που ήταν τότε και γραμματέας του, διπλασίασε τον αριθμό των βιβλίων. Στα επόμενα πέντε χρόνια, λόγω έλλειψης χώρου στο παλιό διδακτήριο στις Καρυές, ο δανεισμός γινόταν κυρίως λίγες μέρες πριν το σχολείο κλείσει για τις γιορτές των Χριστουγέννων. Τότε βγάζαμε σε έκθεση, στους διαδρόμους του σχολείου όλα τα βιβλία της βιβλιοθήκης και περνούσαν από εκεί όλα τα τμήματα.

Με τη μετεγκατάσταση του σχολείου στο νέο του διδακτήριο, το 2009, μπορέσαμε, μιας και ο χώρος υπήρχε, να οργανωθούμε καλύτερα. Βάζοντας σε δεύτερη μοίρα τη σχολαστική ταξινόμηση και απευθυνόμενοι στον εθελοντισμό και τη φιλοτιμία των μαθητών και των καθηγητών, δώσαμε προτεραιότητα στην άμεση λειτουργία του Αναγνωστηρίου και του τμήματος δανεισμού.

Ότι σήμερα βλέπετε οφείλεται αποκλειστικά στην αγάπη με την οποία μαθητές και καθηγητές του σχολείου μας αγκάλιασαν την προσπάθεια αυτή. Με πείσμα ρωμαϊκό και υπομονή ...καλογερική, χωρίς κάποια κρατική βοήθεια, αξιοποιήσαμε μόνο πράγματα που περίσσευαν για να οργανώσουμε καλύτερα τον χώρο.

Πώς ταξινομούνται τα βιβλία;

Τα βιβλία ταξινομούνται με το δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης Dewey, ένα διεθνές ευέλικτο σύστημα ταξινόμησης, που ισχύει στις περισσότερες βιβλιοθήκες του κόσμου, προσαρμοσμένο στην ελληνική πραγματικότητα και απλοποιημένο όπου χρειάζεται, ώστε ν' ανταποκρίνεται καλύτερα στο υλικό και τις ανάγκες μιας μικρής σχολικής βιβλιοθήκης.

Λέγεται δεκαδικό, γιατί τα βιβλία ομαδοποιούνται σύμφωνα με το θέμα τους σε δέκα κατηγορίες, ακολουθώντας τη διαίρεση των ανθρωπίνων γνώσεων όπως αυτές διατυπώθηκαν από τον Αριστοτέλη. Σε κάθε κατηγορία δίνεται ένας τριψήφιος αριθμός, από το 000 έως το 900. Ανάλογα με το υλικό μιας βιβλιοθήκης, μπορούν να δημιουργηθούν περισσότερες ή λιγότερες υποδιαίρεσεις σε κάθε κατηγορία. (Η σωστή ταξινόμηση των βιβλίων είναι η πιο δύσκολη, χρονοβόρα και υπεύθυνη δουλειά των σύγχρονων βιβλιοθηκών και συχνά, εκτός από τον βιβλιοθηκονόμο, απαιτεί και τη συνεργασία ειδικών επιστημόνων).

Πώς λειτουργεί η Βιβλιοθήκη;

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί σύμφωνα με Κανονισμό, ο οποίος ακολουθεί τις αρχές που ισχύουν σε όλες τις βιβλιοθήκες της χώρας. (Περιληπτική απόδοσή του μπορείτε να βρείτε στον «Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Σχολείου»).

Υπάρχει *Βιβλίο Υλικού*, *Βιβλίο Εισαγωγής* και *Τετράδια Δανεισμών* (κατά τάξεις).

Το υλικό της περιλαμβάνει:

- 2000 περ. τόμους επιλεγμένων βιβλίων. Εκπροσωπούνται όλες οι θεματικές κατηγορίες, τα περισσότερα ωστόσο βιβλία της ανήκουν στο χώρο της Λογοτεχνίας, της Ιστορίας και, φυσικά, της Μουσικής.
- Δισκοθήκη από δίσκους βινυλίου, ακτίνας (cd, cd-ROM, dvd) και videos, με έμφαση στα cd Μουσικής.
- Διαφάνειες (slides) με θέματα Ιστορίας, Τέχνης και Επιστήμης.
- Διαδραστική Συλλογή: «μικροτεχνουργήματα» σε πηλό και χρώμα, μαθητών και καθηγητών του σχολείου (αντίγραφα κυρίως αρχαίων έργων Τέχνης), ως μία «γέφυρα επικοινωνίας» με το πολιτισμικό μας παρελθόν.

Ο εξοπλισμός της Βιβλιοθήκης περιλαμβάνει δύο συστήματα Η/Υ (με δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο), συστήματα αναπαραγωγής ήχου, scanner, προβολείς διαφανειών, φωτορεαλιστικό εκτυπωτή και σύνδεση με το κεντρικό φωτοτυπικό του σχολείου.

Στο χώρο του Αναγνωστηρίου οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να μελετήσουν (στα διαλείμματα ή σε κάποια ώρα «κενού»), να αναζητήσουν πληροφορίες, να ακούσουν μουσική ή να παίξουν κάποιο επιτραπέζιο παιχνίδι, όταν ο καιρός δεν είναι καλός. Στον ίδιο επίσης χώρο, έχουν κατά καιρούς πραγματοποιηθεί διάφορες εκδηλώσεις (θεματικές προβολές, βραδύς Μουσικής, συζήτηση με συγγραφείς), άλλη μία απόδειξη της φιλοτιμίας και φιλοπονίας των μαθητών και των καθηγητών του σχολείου μας.

Από το Σύλλογο καθηγητών ορίζονται οι υπεύθυνοι για την οργάνωση και λειτουργία του χώρου καθηγητές και από τους υπεύθυνους καθηγητές ορίζονται – ύστερα από αξιολόγηση -- οι συνεργάτες μαθητές.

Στο τέλος κάθε σχολικού έτους, η Βιβλιοθήκη βραβεύει τους μαθητές που διακρίθηκαν για τη φιλαναγνωσία τους είτε για τη γενικότερη προσφορά τους σ' αυτή.

Πόσα βιβλία δανείζονται;

Ο μεγαλύτερος αριθμός δανεισμών σημειώθηκε το σχολικό έτος 2012-2013 και ξεπέρασε τα 200 βιβλία. Αυτό ήταν κατόρθωμα κυρίως μιας μαθήτριας του σχολείου μας, της Κωνσταντίνας Αποστόλου, η οποία μπόρεσε και λειτουργήσει το τμήμα δανεισμού σε καθημερινή βάση και σε όλα σχεδόν τα διαλείμματα, με τη μεγαλύτερη υπευθυνότητα. (Η συνεχής όμως χρήση του χώρου προκάλεσε κάποια προβλήματα στη σωστή λειτουργία της βιβλιοθήκης και γι' αυτό αναγκαστήκαμε να περιορίσουμε το ωράριο λειτουργίας και πάντα με παρουσία υπεύθυνου καθηγητή).

Δανείζονται βιβλία τα ίδια άτομα;

Υπάρχουν μαθητές που τέλειωσαν το σχολείο μας χωρίς να δανειστούν από τη βιβλιοθήκη του κανένα βιβλίο...Υπάρχουν όμως και άλλοι που δανείζονται κάποιες δεκάδες βιβλίων σε μια χρονιά! Συνήθως όμως καταγράφονται 2 με 10 δανεισμοί βιβλίων ανά φιλιαναγνώστη μαθητή, σε μια σχολική χρονιά. Εννοείται βέβαια πως, εκτός από τους δανεισμούς, υπάρχει και η λειτουργία του Αναγνωστηρίου, και αρκετοί μαθητές αξιοποιούν ώρες διαλειμμάτων για να αντλήσουν πληροφορίες από κάποια βιβλία, εγκυκλοπαίδειες ή το διαδίκτυο.

Δανείζονται τα ίδια βιβλία ή διαφορετικά κάθε φορά;

Όχι, δεν δανείζονται τα ίδια βιβλία. Υπάρχουν βέβαια κάποια βιβλία που έχουν περισσότερη ζήτηση σε μια σχολική χρονιά, αλλά αυτό σχετίζεται με διάφορους λόγους, όπως για παράδειγμα να έχουν προταθεί στους μαθητές από κάποιους διδάσκοντες.

Περισσότερο, όπως είναι φυσικό, κινούνται τα βιβλία της εφηβικής λογοτεχνίας. Την ίδια ζήτηση έχουν και τα μυθιστορήματα της ξένης λογοτεχνίας. Μικρό είναι το ενδιαφέρον για τα επιστημονικά βιβλία ενώ οι εγκυκλοπαίδειες χρησιμοποιούνται σπάνια, έχοντας αντικατασταθεί από το διαδίκτυο. Ωστόσο, αξίζει να σημειώσει κανείς πως κάποια εξειδικευμένα επιστημονικά βιβλία, φιλολογικού ή ιστορικού περιεχομένου, από την παλαιά συλλογή της βιβλιοθήκης μας, αξιοποιήθηκαν στο έπακρο από μαθητές μας, που σήμερα συνεχίζουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Τα βιβλία επιστρέφονται κατεστραμμένα ή σε καλή κατάσταση;

Τα πρώτα χρόνια λειτουργίας τα βιβλία δεν επιστρέφονταν πάντα σε καλή κατάσταση. Είχαμε ακόμα και κάποιες απώλειες. Στο νέο όμως διδακτήριο, λόγω και της καλύτερης οργάνωσης, υπάρχει πολύ μεγαλύτερος σεβασμός στο βιβλίο. Αυτό είναι κάτι που τιμά τους μαθητές μας.

Δανείζονται δίσκοι μουσικής;

Η Μουσική Δισκοθήκη είναι ένας τομέας της Βιβλιοθήκης μας, στον οποίο υπεύθυνη είναι η καθηγήτρια Μουσικής κ. Μ. Τσαρουχά, η οποία έχει αναλώσει πολλές ώρες στην ταξινόμηση και καταλογογράφηση του υλικού. Δανείζονται μόνο οι δίσκοι ακτίνας (cd), όχι όμως οι δίσκοι βινυλίου. Εκτός από τις δεκάδες των δίσκων μουσικής, ποίησης και θεάτρου, υπάρχουν και αρκετά DVD και βιντεοκασέτες, με θέματα κυρίως πολιτισμού και προστασίας του περιβάλλοντος, τα οποία επίσης δανείζονται.

Δανείζονται βιβλία Μουσικής;

Έχουμε μια αρκετά πλούσια συλλογή βιβλίων μουσικής, ταξινομημένων θεματικά με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, χάρη και στη βοήθεια συναδέλφων μουσικών (Μ. Τσαρουχά, Γ. Παππά, Μ. Ζαχαρτζή, κ. ά.).

Όπως είναι φυσικό για Μουσικό Σχολείο, αρκετοί μαθητές και καθηγητές δανείζονται βιβλία – κυρίως με τραγούδια γραμμένα για κάποιο όργανο ή για

χορωδία ή ακόμα που αφορούν τη θεωρία της Μουσικής. Η σειρά εξάλλου των θεωρητικών μουσικών μας βιβλίων θεωρείται εξαιρετική και ξεκινά από τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω πως στη συγκρότηση της μουσικής βιβλιοθήκης σημαντική ήταν η συνεισφορά της καθηγήτριας Φ. Μπαλαμώτη.

Ποιο είναι το αγαπημένο σας βιβλίο;

Δύσκολη η απάντηση! Είναι πολλά τα βιβλία που αγάπησα και φοβούμαι μην αδικήσω κάποιο... Στην εφηβεία μου πάντως λάτρεψα τα έργα του Ιούλιου Βέρν. Βιβλία όπως το «20.000 λέυγες κάτω από τη θάλασσα», «Το μυστηριώδες νησί» και «Ο 15/χρονος πλοίαρχος» με σημάδεψαν βαθιά, γιατί ανταποκρινόταν στην αγάπη που έχει κάθε έφηβος για περιπέτειες και εξερευνήσεις αλλά συγχρόνως έδιναν και απaráμιλλα πρότυπα θάρρους, αγωνιστικότητας και εφευρετικότητας. Το ίδιο ρίγος ένιωσα διαβάζοντας «Τα ψηλά βουνά» του Ζαχαρία Παπαντωνίου και την «Αιολική γη» του Βενέζη.

Αργότερα γνώρισα τον μεγάλο Παπαδιαμάντη μας: ένα φως στα βάθη της ανθρώπινης ψυχής. Τον Όμηρο, τον «παπού των Ελλήνων». Τον φλογερό Μακρυγιάννη. Τον Σολωμό: τα συντρίμια των στίχων του λάμπουν με μια λάμψη αλλιώτικη, σαν τα ξερά χορτάρια στην κεφαλή της Δόξας των Ψαρών...

Στην Ελλάδα, έλεγε ένας Ισπανός ζωγράφος, όταν σηκώσεις μια πέτρα πετάγεται ένας ποιητής! Ποιητή νιώθω και τον Παπαδιαμάντη, ίσως τον σημαντικότερο...

Πώς δημιουργήθηκε η αγάπη σας για τα βιβλία;

Από τον πατέρα μου, που τον έβλεπα να γυρνάει αργά από τη σκληρή χειρωνακτική του δουλειά, να παίρνει ένα βιβλίο και να το ευχαριστιέται! Αυτόν είχα πρότυπο και κάποιες φορές του έπαιρνα βιβλία και τα διάβαζα κρυφά.

Σας ευχαριστώ και πάλι που μου δώσατε την ευκαιρία να πω δυο λόγια απ' την καρδιά μου για πράγματα σε μένα αγαπημένα: για το σχολείο μας, για τη βιβλιοθήκη του, για τους μαθητές μας...

Και να θυμόμαστε πάντα αυτό που έλεγε ο Μπέρναρντ Σω, πως «οι Βιβλιοθήκες, με τις μνήμες που διασώζουν, μάς βοηθούν να χτίσουμε ένα μέλλον που να μοιάζει, αδιόρατα, με τις ελπίδες μας!»

•